

Dr. Nagy Olga*:

A kgfb kárigények károsultjainak bizonyítási nehézségei

A gépjármű tulajdonosok rémálma, hogy más hibájából balesetet szenvednek és a károkozó biztosítója az érvényes kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés ellenére nem, vagy nem teljes mértékben téríti meg az okozott kárt. A bizonyítás terhe a károsult vállát nyomja, amelynek ráadásul számos buktatója lehet. Szerencsés esetben nem kerülünk ilyen helyzetbe, de ha mégis, akkor nem árt tisztában lenni, hogy mire kell ilyenkor figyelni.

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról (kgfb) szóló törvény szerint baleset, ütközés esetén a károkozó biztosítója köteles a felelősség kérdésének vizsgálatára és a biztosított gépjármű üzemeltetése során okozott és megalapozott kártérítési igények kielégítésére.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a károsultnak kell bizonyítania, hogy jogosult a kártérítésre. A biztosító kárrendezési eljárása során a benyújtott bizonyítékokat megvizsgálva dönt a kárigények megalapozottságáról. Épp ezért a káreseményt követő első sokk után a károsultnak érdemes nagyon körültekintően eljárnia, mert ezzel megkönnyítheti saját helyzetét.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) keretein belül működő Pénzügyi Békéltető Testülethez (PBT) gyakran fordulnak olyan károsultak, akik nem elégedettek kgfb-vel kapcsolatos kárigényük elbírálásával. Ezek jellemzően a bizonyítási nehézségekkel kapcsolatos problémákból erednek.

A PBT előtt lezajlott egyik eljárásban az ügyfélnek az autópályán közlekedve egy másik jármű hátulról nekiütközött, s emiatt gazdasági totálkár keletkezett. A károkozó érvényes kgfb-vel rendelkezett, ezért a károsult kárigénnyel fordult annak biztosítójához: a gépjárműkár és egy bérgépjármű költségének megtérítését és elmaradt jövedelme megfizetését kérte, mert hónapokig nem rendelkezett gépjárművel, ami közlekedését és munkavégzését is akadályozta.

A biztosító a károsult gépjárműkárát megtérítette, azonban a bérgépjármű költsége és az elmaradt jövedelme iránti igényét elutasította. A PBT eljárásában kiderült, hogy a károsult a bérgépjármű költségre vonatkozó kárigényét nem igazolta bérleti szerződéssel, számlával, ezért a kértnél alacsonyabb összegben, úgynevezett átalány közlekedési többletköltséget térített számára a biztosító 30 napra.

Az elmaradt jövedelemre vonatkozó igényét sem támasztotta alá a károsult, így a biztosító a kár enyhítésére tett lépéseket se látta igazoltnak. A biztosító azt is jelezte, hogy a károsult a káreseményt követően csak több mint egy hónap múlva nyújtotta be az írásbeli kártérítési igényét, a késedelmes igényérvényesítésből eredő kárt pedig neki kell viselnie. A károsult elmondása szerint a rendőrség szabálysértési határozatára várt, ami a károkozó felelősségét igazolja.

A békéltető eljárásban a felek végül közösen kérték az eljárás megszüntetését, azzal, hogy a károsult az elmaradt jövedelem igény igazolására további dokumentumokat bocsát a biztosító rendelkezésére, a biztosító pedig felülvizsgálja az ügyet.

Tanulság tehát, hogy a károsultnak a kárigény benyújtásához nem kell megvárnia az esetlegesen indult szabálysértési-, vagy büntető eljárás jogerős befejeződését, ugyanis a biztosító sem kötheti

ehhez a kártérítést. Szolgáltatása teljesítését csak olyan okirat bemutatásától teheti függővé, amely a biztosítási esemény bekövetkezésének igazolásához, illetve a teljesítendő szolgáltatás mértékének meghatározásához szükséges.

A károsult a káreseményt 30 napon belül köteles bejelenteni a biztosítónak. A károkozónak is van jelentési kötelezettsége a káreseményről: meg kell adnia a kárrendezéshez szükséges adatokat és ismertetnie kell a lényeges körülményeket. Ha a káreseménnyel kapcsolatos hatósági (rendőrségi) eljárás indul, az azt lefolytató szervet is szükséges megjelölni. Mindezeket 5 munkanapon belül írásban kell megtennie. Fontos még, hogy a károsultnak mindent meg kell tennie a károk enyhítéséért és a további károk elkerülése érdekében.

Egy másik PBT elé vitt ügyben az ügyfél autójával szabályszerűen előzni kezdett egy járművet, aki körültekintés és index használata nélkül balra kanyarodott, ennek következtében a két jármű összeütközött. A kanyarodó jármű vezetője a helyszínen elismerte a felelősségét. Az ügyfél a károkozó autó biztosítójánál benyújtotta a kárigényét. A károkozó azonban a kárrendezési eljárás során felelősségelismerő nyilatkozatát visszavonta és a balesettel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy ő körültekintést és index használatát követően már megkezdte a balra kanyarodást, amikor a károsult nagy sebességgel előzésbe kezdett, ezért a balesetet már nem tudta elkerülni.

A biztosító kármegosztást alkalmazott, a károsult kárigényét csak részben térítette meg. Utóbbi nem fogadta el ezt, s a PBT előtti eljárásban teljes kára megtérítését kérte. Az eljárásban fény derült arra is, hogy a baleset helyszínén, a balesetben érintett járművek mögött haladó jármű vezetője megállt, felajánlotta a segítségét. A szemtanú nevét és elérhetőségét azonban nem kérte el a károsult, illetve mivel a károkozó felelősségelismerő nyilatkozatot tett, a rendőrséget sem értesítette.

A károsult a kárrendezési eljárás során kérte ugyan a biztosítót, hogy ellenőrizze a helyszínen található térfigyelő kamera felvételeit, azonban a biztosítónak erre nincs lehetősége. A felek az eljárás során nem egyeztek meg, a károsult bizonyítási nehézségeire tekintettel visszavonta a kérelmét.

A jogszabályi rendelkezések alapján a biztosító a kártérítési követelések jogosságát a biztosított felelősségre vonatkozó nyilatkozatában foglaltak és a rendelkezésre álló tények és adatok összevetése alapján, a biztosított kártérítési felelősségéhez mérten köteles megállapítani. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a biztosító nincs kötve a biztosítottja nyilatkozatához, a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján dönti el az ügyet. Jelen esetben ez kármegosztáshoz vezetett.

A felelősség kérdésének eldöntésében döntő jelentősége lehet a baleset helyszínén rögzített tényeknek: részletesen kitöltött baleseti bejelentő nyomtatványnak; pontos rajznak a gépjárművek balesetet közvetlenül megelőző helyzetét, majd a baleseti szituációt is szemléltetve; szemtanú neve és elérhetősége rögzítésének; fénykép, esetleg videófelvétel készítésének a kárképről; fedélzeti kamerai felvételek kimentésének; nem utolsósorban a rendőrség értesítésének, aki akár térfigyelő kamera kutatást is végezhet.

Akad olyan helyzet is, amikor a balesetben résztvevők között nem a kártérítési felelősség kérdése, hanem annak mértéke a vitatott. Az ügyfél a tulajdonában és üzemben tartásában lévő járművel közlekedési balesetet szenvedett, a károkozó a helyszínen elismerte a kárfelelősségét. A kárrendezés a kérelmező casco szerződésének terhére kezdődött meg.

A biztosító gazdasági totálkárt állapított meg, majd a káryanagot megküldte a károkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítójához, érvényesítve megtérítési igényét. A károsult a károkori értéket és a roncsértéket illetően is elfogadta a casco biztosító értékelését. A károkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítójánál azonban vitatta a károkori értéket és további 500.000 Ft gépjárműkár, valamint a casco önrész megfizetését kérte. Ez utóbbit meg is térítette a biztosító a részére.

A károsult ezt követően fordult a PBT-hez, további 500.000 Ft gépjárműkár megfizetésére kérte kötelezni a károkozó biztosítóját, arra hivatkozva, hogy a használtautó piacon a károsodott gépjárműhöz hasonló paraméterekkel rendelkező gépjárművet a kifizetett kártérítési összegért nem tud vásárolni.

A károkozó biztosítója a PBT előtti eljárásban arra hivatkozott, hogy a részére megküldött kárszakértői értékelést érdemben nem vizsgálta felül. Az alap kárfelvétel lefolytatására ugyanis a direkt biztosító (jelen esetben a kérelmező casco biztosítója) volt jogosult, az elsődleges adatokkal ő rendelkezett. A kárszakmai értékelések a biztosítóknál lényegében azonos sztenderdek alapján történnek, ezért a kárrendezési eljárás során a károsult kárigényére csak a casco önrészt fizette meg. A felek a PBT eljárásában a károkori érték felülvizsgálatát követően megegyeztek, a biztosító gépjárműkára további 362.000 Ft kártérítést nyújtott a károsult részére.

Gazdasági totálkár esetén, vagy ha a károsult gépjármű helyreállítása műszaki okokból nem lehetséges, a biztosító a károsodás időpontjában fennálló forgalmi érték maradványértékkel (roncsértékkel) csökkentett összegét alapul véve köteles megtéríteni a károsult kárát. A károsodás időpontjában fennálló forgalmi érték meghatározásánál a biztosítók az EUROTAX kalkulátort használják. Ez azonban csak akkor hoz megfelelő eredményt, ha a gépjármű adatait (pl.: futásteljesítményt, használatosság fokát, felszereltséget stb.) megfelelően rögzítik.

Ebben az esetben a károsult az eljárás során további extra felszereltséget bizonyított. A biztosító kárszakértője is elemezte, értékelte a károsodott gépjárművel azonos paraméterekkel rendelkező használtautó hirdetések, amely szintén módosította a károkori értéket.

A fenti esetek is rámutatnak, hogy ha gépjármű balesetet szenvedünk, károsultként érdemes nagyon körültekintően eljárunk, és minden tényt pontosan dokumentálni, mert ez a későbbi kárrendezésben segítségünkre lehet.

** A szerző a Magyar Nemzeti Bank mellett működő Pénzügyi Békéltető Testület tagja*

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaságban 2012. december 16-án.”